

Risicomanagement omvat méér dan verzekeren

Voor het indammen van brand is het compartimenteren van kassen door middel van een glazen of kunststof scheidingswand zeer effectief. Tussengevels in de teeltruimte beperken niet alleen brand-doorslag en -overslag, maar zijn ook van belang om stormschade zo klein mogelijk te houden.

Standaard adviezen over het verzekeren van glastuinbouwbedrijven zijn moeilijk te geven. Daarvoor verschillen bedrijven, teelten, contractverplichtingen én ondernemers teveel van karakter. Verzekeren in deze sector is dus maatwerk. Sectormanager glastuinbouw Willem Snoeker van Interpolis en Senior Adviseur Agrarische Schadeverzekeringen Gerard Schepers van ING Bank zien het graag in een breed perspectief. Grip houden op risico's, zekerheid en kosten valt of staat met structurele aandacht voor risicomanagement.

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN

continuïteit — “Bij de vraag wat een glastuinder moet verzekeren staat de continuïteit van het bedrijf voorop”, steekt Willem Snoeker van wal. “Die continuïteit wordt bedreigd door tal van in- en externe risico's. Behalve bekende risico's zoals brand, storm of wateroverlast kun

je denken aan uitval van installaties, diefstal, gewasschade en ongevallen tot stijgende energieprijzen en rentestijgingen.”

Het is belangrijk om zowel de aard als de omvang van de risico's stelselmatig in kaart te brengen. Vervolgens kan de ondernemer bepalen hoe en in welke mate hij die risico's wil afdekken.

— risico's

Verzekeringen, voorzieningen en contracten

Snoeker benadrukt dat risicomanagement meer omvat dan het afsluiten van verzekeringen. “Verzekeren is slechts één instrument om de continuïteit veilig te stellen. Sommige risico's zijn zelfs niet te verzekeren. Minstens zo belangrijk daarom zijn

Vervolg op pagina 8 >

Risicomangement omvat méér

Vervolg van
pagina 7

Willem Snoeker:
"Het is belangrijk om de aard en de omvang van risico's stelselmatig in kaart te brengen."

preventieve maatregelen en back-up systemen, waaronder voorzieningen die de duur en de omvang van directe en gevolgschade kunnen beperken. Bijvoorbeeld tussengevels in kassen en noodstroomvoorzieningen. Ook leveringsvoorwaarden en contracten kunnen verstrekkende gevolgen hebben voor de financiële risico's van een bedrijf. Het belang daarvan neemt gestaag toe, maar helaas onderschatten ondernemers dit vaak."

noodstroom

Risico-inventarisatie

Het in kaart brengen en kwantificeren van de risico's vergt kennis van zaken. Snoeker adviseert ondernemers om gebruik te maken van specialisten van onder andere banken en verzekeraars. "In geval van nieuwbouw worden die meestal wel in de arm genomen, maar dikwijls in een laat stadium", merkt de verzekeringspecialist op. "Haal ze er bij vóórdat je als ondernemer offertes aanvraagt, want achteraf aanpassen kost extra tijd en geld. Die specialisten kennen de bouwvoorschriften en kunnen tal van praktische aanbevelingen geven in relatie tot risicobeperking, verzekering en eigen risico. Want het is beslist niet zo dat een glastuinder alles wat te verzekeren valt ook moet verzekeren.

extra tijd
en geld

Ondernemers moeten zich alleen wel serieus afvragen welke schades ze tot welke niveaus zelf willen of kunnen dra-

gen. Dat moet gebeuren vanuit een breed perspectief, waarin ook zaken als variabele energieprijzen, rente en aansprakelijkheid bij ongevallen moet worden meegenomen. Dat laatste heeft ook betrekking op medewerkers van derden die werkzaamheden op het bedrijf uitvoeren."

Kostprijs krijgt teveel nadruk

Vanuit de verzekeringspraktijk weet Snoeker dat ondernemers geneigd zijn hun bedrijf vanuit bedrijfseconomisch perspectief optimaal in te richten. Met andere woorden: de kostprijs moet scherp blijven. Als gevolg daarvan krijgt risicobeperking niet altijd de aandacht die het verdient.

Op de bedrijven ontbreekt het vaak aan backup systemen, zoals een extra bemestingsunit. En wat gebeurt er als een WKK-installatie geruime tijd buiten spel staat? Is die er alleen voor eigen gebruik, dan kan de schade wellicht beperkt blijven. Is er echter een overeenkomst voor levering aan het energiebedrijf, dan krijgen de kleine lettertjes plotseling veel gewicht.

Uitval van apparatuur kan grote gevolgen hebben, vooral bij leveringsplicht van om het even welk product. Dan heb je niet alleen een directe schadepost aan apparatuur en gewas, maar moet je bovendien extra product inkopen. Ook in dit opzicht is het verstandig nog eens goed te kijken naar de leveringsvoorwaarden van afnemers en leveranciers.

De verzekeringspecialist bespeurt een groeiende bewustwording voor risicomangement, vooral bij de bedrijven die voorop lopen. "Daar zie je al een ommezwaai plaatsvinden. Een groot deel van de glastelers heeft echter de aard en omvang van de risico's die zij lopen nog niet goed op een rij of heeft ze nog niet afgedekt. Die doen er verstandig aan snel orde op zaken te stellen."

Alles bespreekbaar maken

Ook Gerard Schepers van ING Bank stelt continuïteit en financiële zekerheid centraal bij de vraag wat een glastuinbouwbedrijf moet verzekeren. Hij voegt daaraan toe dat er niet alleen financiële schade kan ontstaan, maar ook emotionele en imagoschade.

"Als assurantietussenpersoon proberen wij alle facetten bespreekbaar te maken en

te houden. Dat doen we zowel via periodieke beheersgesprekken als incidenteel, bijvoorbeeld wanneer een verandering binnen het bedrijf of de wetgeving daartoe aanleiding geeft.

Bij plannen voor nieuwbouw vragen we daarom ook inzage in het bestek. Hoe eerder een ondernemer een tussenpersoon bij de planvorming betreft, hoe beter. Het kan onaangename verrassingen in een later stadium voorkomen."

beheers-
gesprekken

Voorzorgsmaatregelen

Schepers meent dat zowel de bedrijven als de verzekeraars bewuster omgaan met het risicovraagstuk in de glastuinbouw. Hij schrijft dit mede toe aan de voortgaande schaalvergroting en clustervorming, aan de steeds hogere kassen, de grotere glasmatten en aan de toenemende complexiteit van leverings- en afnamecontracten.

schaal-
vergroting

"De bedrijven worden groter en kapitaalintensiever en de risico's houden daarmee gelijke tred. Verzekeraars kunnen die ontwikkelingen soms moeilijk volgen", licht hij toe. "Zo had je enkele jaren geleden discussie over de glasmatten. Aanvankelijk durfden de verzekeraars daar niet in mee te gaan, maar uit concurrentieoverwegingen ging de een na de ander overstag.

glasmatten

Nog recenter speelde de discussie rond kunststof armaturen. Deze ontwikkelin-

Gerard Schepers:
"Het is belangrijker dan ooit dat bedrijven voorzorgsmaatregelen treffen".

dan verzekeren

Nederland kán winnen

Rente- en energiederivaten

Glastuinbouwbedrijven worden groter en kapitaalintensiever. Om de vaak ambitieuze groeiplannen te kunnen realiseren, wordt er op het scherp van de snede gefinancierd. Feitelijk zouden deze bedrijven met een verhoogd risico hogere rentepercentages moeten betalen, maar de praktijk is anders. Dat erkent ook Dick Oosthoek, directeur Akker- en Tuinbouw van Rabobank Nederland.

“Het is een feit dat de banken tegenwoordig grotere risico's aangaan dan op grond van traditionele zekerheden en kengetallen verantwoord lijkt”, zegt hij. “De banken letten nu meer op de kasstromen uit het verleden en op de ondernemerskwaliteiten. De grenzen worden met de huidige financieringsconstructies wel bereikt, maar de ondernemer moet ook zelf bij de les blijven en zijn grenzen kennen.”

Voor zwaar gefinancierde bedrijven vormen rentestijgingen en oplopende energieprijzen forse risico's. Banken hebben daarop ingespeeld met rente- en energiederivaten, waarmee ondernemers het risico van kostenstijgingen deels kunnen afdekken. Wie volgend jaar denkt te gaan bouwen kan bijvoorbeeld nu al een optie nemen op een vast rentepercentage voor bepaalde tijd. Dat kan verstandig zijn bij de huidige renteontwikkeling, aldus Oosthoek.

“Hetzelfde geldt voor de gasprijzen. Ook sale & lease back constructies zijn denkbaar. Daarmee kan een bedrijf zijn eigenvermogenspositie flink verbeteren, wat ruimte biedt om investeringsplannen te realiseren.”

premie-
verhogingen

gen gaan onder andere gepaard met premieverhogingen. Het is daarom belangrijker dan ooit dat bedrijven voorzorgsmaatregelen nemen om de gevolgen van eventuele schade voor het hele bedrijf zo beperkt mogelijk te houden.”

Eigen risico

Bedrijven die daar goed op anticiperen kunnen zich volgens de agrarische verzekeringsadviseur per gebeurtenis een hoger eigen risico permitteren of bepaalde risico's zelfs geheel voor eigen rekening nemen. “Dat kan aardig schelen in de premiebedragen, maar het moet uiteraard wel verantwoord blijven.”

verhoogd
eigen risico

Vooraf grotere bedrijven maken tegenwoordig vaker gebruik van een verhoogd eigen risico. “Niet zozeer omdat de absolute bedragen die ze daarmee kunnen besparen aantrekkelijk zijn, maar vooral omdat een schadegeval slechts een beperkte impact heeft op het totale bedrijf.

Stel dat je op 4.000 m² productieverlies oploopt als gevolg van stormschade. Het maakt veel uit of die 4.000 m² twintig of twee procent van je bedrijf vertegenwoordigt. Voor grote bedrijven is het bovendien voordeliger om noodapparatuur aan te schaffen, omdat ze de kosten over een grotere oppervlakte kunnen uitsmeren.”

nood-
apparatuur

Waar bedrijven vrij eenvoudig op kunnen besparen is een verzekering tegen schade door diefstal. Daarbij moeten uiteraard wel de elementaire beveiligingsmaatregelen zijn getroffen en moet er een goede discipline zijn in het maken en opbergen van computer back-ups. Een gestolen com-

puter is eenvoudig te vervangen, maar het verlies van alle bedrijfsgegevens vormt een onvoorstelbare schadepost. Ook emotioneel.

Afspraken maken

Evenals Snoeker adviseert Schepers om extra aandacht te besteden aan leveringsvoorwaarden en contracten. Die noemt hij minstens zo belangrijk als de verzekeringsvoorwaarden.

“Neem bij nieuwbouw bijvoorbeeld op dat de kassenbouwer gefaseerd aanlevert om het risico van diefstal te beperken. En kijk nog eens goed wat de gevolgen zijn als je de afnemer geen product kunt leveren. Misschien geeft dat aanleiding om het contract bij de eerstvolgende gelegenheid te herzien.”

Het is ook aan te bevelen een gesprek te voeren met een of enkele bureaus over wederzijdse hulp in geval van storing of schade aan de kas of apparatuur. Daar hoeft je meestal niet voor te investeren. Het kan de pijn van een schade aanzienlijk verzachten als er vooraf goede onderlinge afspraken zijn gemaakt.

Op tal van manieren kunnen telers bedrijfsrisico's verkleinen en de gevolgen van eventuele schade beperken. Voor een goed overzicht is een gedegen risico-inventarisatie nodig. Inbreng van externe specialisten kan daarbij wenselijk zijn. Betrek hen zo vroeg mogelijk bij eventuele nieuwbouwplannen.

SAMENVATTING

'Nederland kán winnen'. Onder deze titel presenteren de werkgevers verenigd in MKB-Nederland en VNO-NCW alvast hun wensen met het oog op de vervroegde verkiezingen in november. Een van de eisen voor de komende vier jaar is het aantal banen bij de overheid, via natuurlijk verloop, met 40.000 banen te laten dalen. Want ondanks alle privatiseringen en kaalslag van de laatste decennia, hebben we in Nederland nog altijd 950.000 ambtenaren.

De doelstelling van de werkgevers is volgens mij vergeefse moeite. Hun visie wordt bovendien door geen enkele politieke partij overgenomen, want die 950.000 ambtenaren zijn samen met hun partners, ouders, grootouders en kinderen zeker goed voor 2,5 miljoen stemmen. En dat is heel veel. Tel daar alle personen en aanverwanten bij op, die afhankelijk zijn of veel te maken hebben met dit soort lieden en instanties, en je hebt nog een keer zoveel tegenstemmers. Dit is 50% van het electoraat die jou niet zal kiezen als je dit soort initiatieven omhelst. Een heel riskant standpunt voor een politicus. Die zullen deze visie dan ook nooit overnemen.

Een ambtenaar heeft een heel goede rechtspositie. Dit heeft al jaren een magische aantrekkingskracht op types die een veilig en comfortabel plekje zoeken. Dit werkt niet erg stimulerend op de ontplooiing, productiviteit en efficiency van genoemde organisaties. Zelfs de meest schrijnende gevallen, die hier kans zien door de mand te vallen, kunnen niet of nauwelijks worden ontslagen. Alleen bij een ontdekte fraude, moord of ongewenste intimiteit geldt een uitzondering.

De werkgevers stellen ook voor departementen samen te voegen, bijvoorbeeld LNV, Economische Zaken en Sociale Zaken. Ik vind het wel heel visionair als alleen het ministerie van Sociale Zaken over blijft. Bij de geplande samenvoegingen moeten mensen van functie wisselen. Voor die nieuwe functie zijn ze meestal ongeschikt, vervolgens 4 jaar gefrustreerd om uiteindelijk op wachtgeld te gaan. Het blijft heel veel geld kosten en er gebeurt echt niks meer. Volgens mij is er maar één remedie: departement na departement en laag na laag reorganiseren door een onafhankelijke en externe partij, waarbij iedereen gewoon weer op zijn eigen functie mag solliciteren. Ik schat dat we dan met ruim de helft van de huidige bemanning toe kunnen.

Via ons democratische systeem gaat dit niet lukken. Laten we daarom in november niet gaan stemmen, maar gewoon als bedrijfsleven collectief de geldkraan dichtdraaien.

Alleen zo kán Nederland winnen.

Peter Klapwijk
teeltadviseur en tomatenteler in Monster
Peter@greenq.nl